

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Humanismus a renesance

Pracovní list 3A

1. K dílu přiřaď autora a žánr

Dekameron
Májový sen
Othello
Božská komedie
Mandragora

Hynek z Poděbrad
William Shakespeare
Dante Alighieri
Giovanni Boccaccio
Niccoló Machiavelli

básnická skladba
epos
soubor novel
tragédie
komedie

2. Doplň text

Název směru renesance znamená kultury.
Autorem slavné fresky Poslední večeře je, sochu Davida vytvořil
obraz Zrození Venuše namaloval
Dante Alighieri je autorem díla Má části: a Ráj. Prvními
dvěma provádí autora římský básník (autor eposu.....), rájem jeho zemřelá
milanka Epos je psán tříveršovými slokami, kterým se říká Prvním
prokletým básníkem je nazýván Je tvůrcem, která má 4 sloky,
první 3 mají veršů, poslední má veršů a nazývá se Na konci každé sloky se
opakuje Literární typ tragikomického hrdiny – snílka vytvořil Španěl
v postavě Jeho protikladem je praktický a racionální
Nejslavnější anglický dramatik se narodil ve
Později na čas přesídlil do, kde se stal spolunajitelem divadelní společnosti
..... Je autorem asi her. Mezi jeho nejznámější tragédie patří,
..... nebo Jeho hry jsou dnes
Prvním překladatelem jeho her do češtiny byl Dnes proslul svými překlady.....
Hlavní kulturní silou v Čechách v době humanismu byla Převzala myšlenky
..... Nejvýznamnějším dílem tohoto období je
Stala se základem pro dlouhé období. Podnět k novému překladu dal
humanista Sám přeložil celý
Oblíbený kronikář, který popsal české dějiny až do r. 1526, tedy do nástupu na český trůn,
se jmenoval Jeho je však historicky

3. Vylušti tajenku

---	---								---
---	---	---						---	---
---							---	---	---
								---	---

- poslední sloka villonské balady
 - rozsáhlý epický prozaický žánr s několika dějovými liniemi a velkým množstvím postav
 - prvotisky (knihy vydané do r. 1500)
 - krátký prozaický žánr, časově ohraničený, s malým množstvím postav a výrazným zakončením
 - vynález J. Gutenberga
- Tajenka: lyrická báseň, která má 14 veršů rozdělených do 4 slok takto: 4 4 3 3
Zde začnete psát svůj text.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Humanismus a renesance

Pracovní list 3B

Ukázky a úkoly

A

V čase, kdy život je vpolou své pouti,
jsem zabloudil, kolem byl hustý les,
já z pravé cesty zabředl v houšť proutí.
Ach, těžko se to říká ještě dnes,
neschůdný, hustý hvozď divoce trčí,
jen vzpomenu a obchází mne děs!

1. Uveď **název** díla a **autora**.
2. Z jaké části díla je ukázka? Víš, co se v lese dále dělo?
3. Slova *vpolou*, *hvozď* nahraď **synonymy**. K jaké **vrstvě slovní zásoby** je řadíme?

B

Už mlčí vítr, nebesa i zem

Už mlčí vítr, nebesa i zem
a všechna zvěř i ptactvo dřímá v hloží,
už krouží tmou noc s hvězdným kočárem
a moře bez vln odpočívá v loži -

a já bdím, hořím, štkám a před sebou
mám stále ji, své sladké sužování;
válka mě ničí, hněv a žal mě rvou
a mír mi dá jen pomyšlení na ni.

Tak z téže jasné studny pramení
sladkost i hořkost, kterou polykám,
táž dlaň mě hojí a hned raní zase.

A nemá konec to mé trápení:
tisíckrát za den hynu, ožívám,
protože mám tak daleko k své spáse.

(Francesco Petrarca)

1. Popiš **formu sonetu**.....
2. Jaké je **téma** básně?
3. Vystihni **ideu** básně.
4. Vypiš místo, kde autor užil **metaforu**:
personifikaci:
hyperbolu:
protiklad:
5. Jaký **básnický prostředek** využil ve spojení své *sladké sužování*?

C

Vlásta pak, kteráž na Ctirada mimo jiné všechny muže více nevražila, zvěděvši to skrze zradu dívek Přemyslových, že má Ctirad skrze Lichucoves do Kopaniny jeti, i poslala jest rychle padesát dívek nejstatečnějších na výborných koních, jím poručivši, aby jakž budou moci, buďto svou statečností, aneb nějakou lstí, na té cestě Ctirada o hrdlo připravily. Dívky to učiniti slíbily. (V. Hájek z Libočan)

1. Ze kterého **díla** je ukázka? Jaký **příběh** vypráví?
2. Jak **se jmenovala** dívka, která byla nastražena jako léčka na Ctirada?
3. Převeď text do **současné češtiny**. Užij **přímou řeč**.
4. V **jakém tvaru** jsou slovesa *zvěděvši*, *poručivši*? Do jaké **vrstvy slovní zásoby** je řadíme?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Humanismus a renesance

Pracovní list 3C

Ukázky a úkoly

A

Výsledek rozmlouvání, které sám se sebou vedl Sancho, byl, že si řekl dále: „Od všeho si může člověk pomoci, jen od smrti ne, pod její jařmo jít musí, když zavolá, i kdyby měl chuť malou. Z tisícerych znamení jsem poznal, že můj pán je blázen korunovaný, a já se mu vyrovnám: jsem vlastně větší hlupák než on, když za ním táhnu a posluhuji mu, je-li pravdivé přísloví: pověz mi, s kým obcuješ, a já ti řeknu, jaký jsi, anebo jiné: vrána vráně oči nevyklove. Je-li blázen, a to také je, neboť má většinou jednu věc za druhou, plete si bílé s černým a černé s bílým, větrné mlýny, jak se ukázalo, nazývá obry, mezky mnichů velbloudy, stáda ovcí nepřátelským vojskem a tak dále, nebude jistě obtížné přesvědčit ho, že první venkovanka, kterou potkám, je paní Dulcinea...

1. Uveď **název** díla a **autora**.
2. Kdo je **Sancho**? Jaký je jeho **úkol**?
3. O kom v ukázce mluví, pojmenuj **vlastnosti** dotyčné osoby vyplývající z ukázky.
4. Vypiš **přísloví** a uveď alespoň dvě další se stejným významem.

B

JULIE: Ach Romeo, Romeo! Proč jsi Romeo?
Své jméno zapři, odřekni se otce,
anebo, nechceš-li, zasvěť se mně,
a přestanu být Kapuletová.
ROMEO: Mám ještě poslouchat? Či odpovím?
JULIE: Tvé jméno jenom je můj nepřítel.
Tys jenom ty. Ty vůbec nejsi Montek.
Co je to Montek? Ruka ne, ni noha,
ni paže, ani tvář, či jiná část,
patřící k člověku. Proč nemáš jiné jméno?
Copak je po jméně? Co růží zvou,
i zváno jinak vonělo by stejně.

C

DUCH: - pomsti tu hnusnou, neslýchanou vraždu!
HAMLET: Vraždu!
DUCH: ...Hamlete, slyš!
Říká se, ve spaní že na zahradě
prý had mě uštkl. A tak celé Dánsko
smyšlenkou nestydatou o mé smrti
je klamáno. Věž, Hamlete, můj synu,
že had, jenž uštkl tvého otce, nosí teď jeho korunu!
HAMLET: Vždyť jsem to tušil! Strýc!

1. Uveď **autora** a **názvy** děl, ze kterých jsou ukázky.
2. Vysvětli pojem **tragédie**.
3. Analyzuj ukázky z hlediska **času** a **prostoru**.
4. Z **které části díla** ukázky pocházejí?
5. Charakterizuj **hlavní postavy** obou ukázek.
6. Jaké byly **další osudy** hrdinů?
7. Jmenuj některá díla literatury světové i naší, která zpracovávají **shakespearovské téma**.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Humanismus a renesance

Pracovní list 3D

Francois Villon: Závěť

A

EPITAF

Zde leží spánkem posledním
ubohý žáček, v plotě kůl,
se srdcem láskou prořatým,
žák, který Francois Villon slul.
Píď země neměl, greše půl.
Všude se ví, že rozdal vše:
Lavici, chléb i s košem, stůl.
Kdo lásku máš, modli se zde:

Zde, pane, navždy v míru spí,
jenž neměl jídel plné stoly
a znal jen hlad, jak v břiše bolí.
Kéž se mu světlo věčně skví.
Byl bezvousý a plešatý,
Jak oloupaná ředkev holý.
Kéž, pane, navždy v míru spí.

Zlý los mu schystal vyhnanství
a zadníci mu mastil holí,
on křičel, že to nedovolí,
což bylo čiré bláznovství.
Kéž, pane, navždy v míru spí.

1. Jaký je **účel** textu A? Vysvětli pojem **epitaf**.
2. Popiš **formu villonské balady**. Odpovídá výše uvedená báseň definici? Argumentuj.
3. Jaký byl **život** Villona? Převeď text do **prózy**.

B

Po 9. lednu 1463 –

Od tohoto dne se nám stopy po Villonovi ztrácejí úplně. Zachovaly se o něm jenom dvě anekdoty, které asi osmdesát let později zaznamenal Francois Rabelais ve čtvrté knize svého Pantagruela.

Podle první anekdoty se Villon na „stará kolena“ uchýlil do Saint-Maixentu v Poitou pod záštitu „urozeného muže, tamního opata“, hrával tam Pašije a při nich vyváděl různé nezbedné kousky. Rabelais uvádí jeden takový uličnický žert, jehož terčem byl Tappecoue, kostelník místních františkánů. (Pantagruel IV, XIII, srov. český překlad, SNKLU 1962, II, 60-61.) Podle druhé anekdoty žil Villon, „když byl vyhnán z Francie“, na dvoře anglického krále Eduarda V. jako jeho „důvěrník“ a výrazně projevoval své vlastenecké francouzské cítění. (Pantagruel IV, LXVII, srov. český překlad, tamže, 225.)

Jozef Felix

1. Postihni **souvislost** mezi oběma texty.
2. Přiřaď text B k **funkčnímu stylu**.
3. **Komu** je text určen?
4. K čemu zde slouží **závorky** a **uvozovky**?
5. Číslovky *XIII* a *LXVII* napiš **arabskými číslicemi**, **vysvětli zkratku SNKLU**.